

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

CORNEL BÎRSAN

Doamne și Domnițe, Jupânițe și Amante ale Domnitorilor Români

 LIBREX

București, 2017

Doamne și Domnițe, Jupânite și Amante ale Domnitorilor Români

<i>Despre Femeie (Cuvânt) – Nick de TEODOREANU</i>	6
<i>Cuvântare pentru „doamnele și domnițele” din istoria românilor! – Cristian Moșneanu</i>	8
<i>Cuvânt înainte – Prof. Dr. Romeo A.Popa</i>	11
<i>Introducere, sau care este motivația unei scrieri despre “Doamne și Domnițe, Jupânite și Amante ale Domnitorilor Români,,?”</i>	15
<i>Cuprins</i>	19
<i>Capitolul 1 – Despre daci și femei sau despre femei și daci</i>	31
<i>Capitolul 2 – Menumorut și „amicile” sale</i>	37
<i>Capitolul 3 – Șarolta, fiica Voievodului Transilvaniei și mama Regelui Ungariei</i>	41
<i>Capitolul 4 – Marghita, întru Hristos Dumnezeu, bine credincioasa și Doamna Țării Ungrovlahiei, și a tot ținutului său</i>	47
<i>Capitolul 5–Doamnele Catolice și Ortodoxe ale Domnitorilor Țării Românești de la Basarab cel Mare la Vladislav al II-lea (1315 – 1456)</i>	53
❖ <i>Basarab cel Mare (1315-1352) și fiica sa Teodora Basarab, Împărăteasă a Imperiului Vlaho-Bulgar</i>	53
❖ <i>Doamnele Catolice a lui Nicolae Alexandru (1352 – 1364)</i> ..	57
❖ <i>Doamna Clara și învățăturile sale către fiul ei, Vladislav I (1364 - 1377)</i>	60
❖ <i>Ana și Calinichia, Doamnele lui Radu I (1377 – 1383)</i>	62
❖ <i>Doamna Maria și Dan I (1383 – 1386)</i>	63
❖ <i>Doamnele și amantele lui Mircea cel Bătrân (1386 – 1396, 1397 –1418)</i>	64
❖ <i>Vlad I Uzurpatorul (1396 – 1397), „Woyewoda Bessarabie”</i> ..	66
❖ <i>Mihail I (1418 – 1420), tatăl lui Mihai și Radu</i>	67
❖ <i>Radu Praznaglava (1420 – 1422, 1426 - 1427)</i>	67
❖ <i>Dan al II-lea (1422 – 1426, 1427-1431)</i>	68
❖ <i>Alexandru Aldea (1431 – 1436)</i>	68
❖ <i>Doamna Vasilisa Mușat și amanta, Calțuna a lui Vlad Dracul: (1437 – 1442, 1444 – 1447)</i>	69

❖ Doamna Maria și Basarab al II-lea (1442 - aprilie 1444).....	73
❖ Doamna Neacșa și Vladislav al II-lea (1447 - 1456).....	73
Capitolul 6 – Doamnele lui Vlad Țepeș.....	75
❖ Doamnele Țării Românești: Anastasia Maria, Ilona, Iusztina și Vlad Țepeș	75
Katharina Siegel, marea iubire a lui Vlad Țepeș.....	88
Capitolul 7 – Doamnele Catolice și Ortodoxe ale Domnitorilor Țării Moldovei de la Bogdan Vodă la Alexandru cel Bun (1359 - 1432)	93
❖ Doamna Maria și Bogdan Vodă (1359 - 1367)	93
Margareta Mușata și Ștefan Voievod al Maramureșului, Domnul Tarii Moldovei (1362-1368)	94
❖ Apriga, Doamnă „ortodoxă”, Ana și „catolicul” Ladislau/Lățcu (1368-1373).....	97
❖ Olga și Petru I Mușat (1375 - 1392).....	99
❖ Anastasia, Anna și Roman I Mușat (1392 - 1394)	102
❖ Ringala și Ștefan I Mușat (1394 - 1399).....	103
❖ Iuga Vodă (1399 - 1400).....	104
❖ Doamnele și domnițele din viața lui Alexandru cel Bun (1400-1432).....	104
Capitolul 8 – Doamnele Familiei Huniazilor.....	108
❖ Originea lui Iancu de Hunedoara (n. cca.1405/1407 - d.1456).....	108
❖ Elisabeta Szilágyi și Iancu de Hunedoara (1430 - 1456)	111
❖ Doamnele și domnițele lui Matei Corvin (Huniade) (1458-1490).....	115
❖ Beatrice de Frangepan și Ioan Corvin (n. 1473 - d.1504)	119
❖ Marina Huniade, bunica lui Nicolaus Olahus (1493-1568)..	120
Capitolul 9 – Doamnele „Războiului celor doua roze al Moldovei” (1432 - 1457)	123
❖ Marina Holszanska și Ilias (1432-1443).....	123
❖ Bastardul, Ștefan al II-lea, Domn al Țării Moldovei între anii, cca.1434-1447.....	125
❖ Doamna, Marina Holszanska și fiul ei Roman al II-lea (1447-1448).....	126
❖ Elena Huniade și Petru al II-lea (cca. 1444-1449)	126
❖ Doamna, Marina Holszanska și fiul ei, Alexandru al II-lea (cca. 1449-1455)	127
❖ Oltea și Bogdan al II-lea (1449-1451).....	128

❖ Petru Aron (cca.1551 – 1557, cu întreruperi)	129
Capitolul 10 – Doamnele și domnițele din viața lui Ștefan cel Mare (1457 – 1504)	
❖ Oltea, mama lui Ștefan cel Mare (cca.1400-1465)	131
❖ Cronologie tabelară: soții, amante și copii (1457 – 1504).....	132
❖ Marușca, prima marea iubire a lui Ștefan cel Mare (1457-1463?)	133
❖ Evdochia Olelkovici de Kiev (1463 – 1467).....	136
❖ Maria Asanina - Paleologhina de Mangop (1470-1477).....	141
❖ Maria Voichița (1478-1504) din neamul Drăculeștilor.....	147
❖ Maria Rareș, amanta dintre anii 1482 – 1483?	148
❖ Olena (Ilinca) Voloșanca, fiica lui Ștefan cel Mare și soția lui Ivan cel Tânăr al Moscovei (1483-1490)	149
Capitolul 11 – Doamnele și domnițele Țării Românești de la Radu cel Frumos la Vlad cel Tânăr (1462 – 1512).....	
❖ Maria Despina Arianiti și Radu cel Frumos (1462-1475).....	157
❖ Basarab Laiotă cel Bătrân (1473-1477).....	159
❖ Maria și Basarab cel Tânăr Țepeluș (1477-1482).....	160
❖ Fiul Călțunei și a lui Vlad Dracul, Mircea al II-lea (1480-1481).....	161
❖ Rada și Maria, soțiile lui Vlad Călugărul (1481-1495).....	162
❖ Cătălina Crnojević-Arianiti și Radu cel Mare (1495-1508)....	163
❖ Smaranda și Voica, soțiile lui Mihnea cel Rău (1508-1509)....	170
❖ Despina și Mircea al III-lea (1509 - 1510)	172
❖ Anca și Vlad cel Tânăr (1510 – 1512).....	173
Capitolul 12 – Boierii Craiovești și Neagoe Basarab (1512 – 1521).....	
❖ Boierii Craiovești (1475 – 1714)	175
❖ Milița Despina Brancović și Neagoe Basarab (1512-1521).....	177
❖ Milița Despina Brancović și fiul ei, Teodosie (1512-1522).....	180
❖ Mehtap Hanum, mama lui Mehmet Beg Mihaloglu (1522), stră-nepotul lui Mircea cel Bătrân și cumnatul lui Pârvu Craiovescu	181
Capitolul 13 – Doamnele Țării Făgărașului (cca. 1508 – 1688).....	
❖ Doamna Anna Nádasdy și Voievodul Transilvaniei, Ștefan Mailat (1534-1541).....	185

❖ Ana Ziin, Grozava și Bârsan, Principele Ucei (1508-1509)	189
❖ Doamnele Cetății Făgărașului:	
➤ Maria Cristierna de Habsburg (1595-1599) și conflictul ei cu Mihai Viteazul	192
➤ Stanca, Doamna a Țării Românești, a Transilvaniei și a Moldovei (1599-1601).....	194
➤ Ecaterina de Brandenburg și Hohenzollern (1626-1633)	195
➤ Zsuzsanna Lorántffy (1633-1660) și Școala Românească de la Făgăraș	196
➤ Anna Bornemisza (1663-1688) și celebra sa carte de bucate	199

Capitolul 14 – Doamne și domnițe ale Moldovei de la Bogdan

<i>Vlad și până la Ștefan Răzvan (1504 – 1595).....</i>	<i>201</i>
❖ Femeile din viața lui Bogdan Vlad <Bogdan al III-lea> (1504 – 1517)	201
❖ Surorile Ruxandra și Stana și Ștefăniță Voievod cel Tânăr (1517-1527).....	2030
❖ Femeile din viața lui Petru Rareș (1527 - 1538, 1541 – 1546).....	205
❖ Chiajna și Ștefan Lăcustă (1538 – 1540)	209
❖ Alexandru Cornea (1540 – 1541)	210
❖ Elena Brancovič și „nevrednicii” ei fii, Iliăș Rareș (1546-1551) și Ștefan Rareș (1551-1552)	210
❖ Ruxandra Branković-Rareș și Alexandru Lăpușneanu (1552 – 1561 și 1564 – 1568)	216
❖ Dobra, logodnica lui Iacob Eraclide <Despot Vodă> (1561 – 1563)	221
❖ Ștefan Tomșa (1563 – 1564).....	223
❖ Ruxandra Rares-Branković și fiul ei Bogdan Lăpușneanu (1568 – 1572)	225
❖ Mariile lui Ion Vodă cel Cumplit (1572 – 1574)	226
❖ Doamnele Maria, Irina și iarăși Maria ale lui Petru Șchiopul (1574-1579 și 1582 – 1591)	228
❖ Nicoară Potcoavă (1577)	230
❖ Alexandru Potcoavă (1578)	232
❖ Maria Paleolog și Iancu Sasul (1579 – 1582).....	232
❖ Maria Paleolog și fiul ei Bogdan Ștefan (1582 – 1611).....	234
❖ Stanca și Aron Vodă cel Cumplit (1591 – 1592 ȘI 1592 – 1595)	237

❖ Un aventurier român la curtea Moldovei: Petru Cazacul (1592).....	238
❖ Măriuca (Vidra!) și Ștefan Răzvan (1595).....	239
Capitolul 15 – <i>Movileștii (1595 – 1620)</i>.....	243
❖ Maria Rareș (n. cca1525-d.1616) și Ion Movilă (n.? - d. cca.1568?).....	243
❖ Elisabeta Csomortany și Ieremia Movilă (1595 – 1600 și 1600 - 1606).....	245
❖ Elisabeta Csomortany-Movilă și fii ei Constantin și Alexandru (1606 – 1620).....	247
❖ Domnițele Elisabetei și ale lui Ieremia Movila (1590 – 1666)	
➤ Ecaterina Movilă-Korecki (n.? - d.1618)	250
➤ Maria Movilă-Potocki (n.1592-d. Dupa1644)	253
➤ Chiajna-Regina Movilă Wiśniowiecki (1591-1619).....	255
➤ Ana Movilă (n.? - d.1666) și cei patru soți	256
❖ Marghita-Melania Zolkiewska și Simion Movilă (1600 – 1607)	257
Capitolul 16 – <i>Doamne și domnițe ale Țării Românești de la Radu de la Afumați și până la Mircea Ciobanul (1522 – 1545)</i>	259
❖ Voica și Ruxandra, doamnele lui Radu de la Afumați (1522 – 1529).....	259
❖ Vladislav al III-lea (1523,1525)	262
❖ Radu Badica (1523-1524).....	262
❖ Basarab al VI-lea (1529).....	262
❖ Anca și Moise Vodă (1529 – 1530)	263
❖ Zamfira, fiica Ancăi și a lui Moise Vodă (1529-1580)	263
❖ Ana și Vlad Înecatul (1530 - 1532)	266
❖ Zamfira și Rada, Doamnele lui Vlad Vintilă (1532 - 1535)	268
❖ Stana și Ruxandra, Doamnele lui Radu Paisie (1535 – 1545)....	269
❖ Barbu al III-lea Craiovescu (1536) și urmașii săi.....	270
❖ Maria și Șerban din Izvorani (1539).....	270
❖ Laiotă Basarab (1554)	271
Capitolul 17 – <i>Doamna Chiajna, Mircea Ciobanul și urmașii lor (1545 – 1587)</i>	273
❖ Doamna Chiajna și Mircea Ciobanul (1545 – 1559).....	273
❖ Doamna Chiajna, fiul ei, Petru cel Tânăr (1559 – 1568) și destinul copiilor ei.....	277

Capitolul 18 - Doamne și domnițe ale Țării Românești de la Radu Ilie „Haidăul” și până la Mihai Viteazul (1552 - 1593)	287
❖ Radu Ilie „Haidăul” (1552 - 1553).....	287
❖ Voica și Pătrașcu cel Bun (1554 - 1557)	288
❖ Ecaterina Salvaresso și Alexandru al II-lea Mircea (1568 - 1577)	289
❖ Ecaterina Salvaresso și fiul ei Mihnea Turcitul (1577 - 1583 și 1585 - 1591). Neaga și Vișa, Doamnele lui Mihnea Turcitul ..	292
❖ Sultana și Petru Cercel (1583 - 1585). Domnele și domnițele lui Petru Cercel	298
❖ Marcu Cercel (n.1583 - d.1635) și Pătrascu (n. cca.1584-d. După 1635), fii Sultanei și a lui Petru Cercel.....	307
❖ Bălașa Cantacuzino și Ștefan Surdul (1591 - 1592)	309
❖ Perota Fieschi și Alexandru Lăpușneanu cel Rău (1592 - 1593)	310

Capitolul 19 - Doamnele și Domnițele lui Mihai Viteazul (1557/8 - 1601)	313
❖ Io Mihail Voievod, din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Românești și Ardealului și a toată Țara Moldovei	313
❖ Tudora (Theodora), mama lui Mihai Viteazul (n. cca. 1535 - d.1605/6)	316
❖ Doamna Stanca (n. cca.1560 - d.1603), soția lui Mihai Viteazul	323
❖ Doamna Stanca, mama lui Nicolae Pătrașcu (n.1584-d.1627)	327
❖ Domnița Florica (1583-1628/9), soția lui Preda Greceanu (Floricoiul)	329
❖ Velica Doamnă, amanta lui Mihai Viteazul.....	331
❖ Maria Cristierna de Habsburg (n.1574 - d.1621) și Mihai Viteazul.....	335
❖ Marula, fiica și Tudora din Târgșor, ibovnică.....	335
❖ „Și căzu trupul lui cel frumos ca un copaciu...”, asasinarea lui Mihai Viteazul!	336

Capitolul 20 - Doamne și domnițe ale Țării Românești de la Simion Movilă la Radu Iliăș (1600 - 1632)	357
❖ Marghita-Melania Zolkiewska și Simion Movilă (1600 - 1607)	357
❖ Elena din Mărgineni și Radu Șerban (1601-1620)	357
❖ Arghira și Radu Mihnea (1601-1626)	364
❖ Elena și Alexandru Iliăș (1616 - 1618).....	365

- ❖ Elisabeta Zalyoni de Albeș și Gavril Movilă (1618-1620).....366
- ❖ Ruxandra și Alexandru Coconul:
  - august 1623 - octombrie 1627 366
- ❖ Leon Tomșa (1629 – 1632).....367
- ❖ Radu Iliăș (iulie - septembrie 1632).....368

Capitolul 21 - Doamne și domnițe ale Moldovei de la

Jeremia Movilă la Moise Movilă (1600 - 1634) 369

- ❖ Elisabeta Csomortany și Jeremia Movilă
(1595 – 1600 și 1600 - 1606) 369
- ❖ Elisabeta Csomortany-Movila și fii ei Constantin
și Alexandru (1606 – 1620).....369
- ❖ Marghita-Melania Zolkiewska și Simion Movilă
(1600 – 1607) 369
- ❖ Mihail Movilă (septembrie - începutul lui octombrie 1607).....369
- ❖ Ștefan Tomșa al II-lea (1611 – 1623) 370
- ❖ Arghira și Radu Mihnea (1616 - 1619 și 1623 – 1626) 371
- ❖ Gaspar Graziani (1619 – 1620) 371
- ❖ Elena și Alexandru Iliăș (1620 - 1621 și 1631 - 1633) 372
- ❖ Artemia și Miron Barnovschi (1626 – 1629, 1633) 372
- ❖ Caterina și Moise Movilă (1630 – 1634) 373

Capitolul 22 - Trei Domne: Elina Năsturel Herescu, Tudosca

Băcioc și Ecaterina Cercheza, și doi Domnitori: Matei Basarab (1632-1654) și Vasile Lupu (1634-1653) 375

- ❖ Elina Năsturel Herescu (n.1598 – d.1653) și Matei Basarab
(n. 1580 – d.1654) 375
- ❖ Tudosca Băcioc și Ecaterina Cercheza, Doamnele lui
Vasile Lupu (n.1593-d.1661).....378
- ❖ Domnia lui Matei Basarab (1632-1654).....381
- ❖ Domnia lui Vasile Lupu (1634-1653) 383
- ❖ Conflictul dintre Matei Basarab și Vasile Lupu (1633-1653) 384
- ❖ Doamna Ecaterina Chercheza și fiul ei, Ștefăniță Vodă
(1659-1661).....388
- ❖ Maria Lupu și Janusz Radziwiłł (n.1612–d.1655) 389
- ❖ Ruxandra Lupu și Timuș Hmelnițki (n. 1632 - d. 1653) 391
- ❖ Domnița fără nume, fiica lui Vasile Lupu, și Ambrosio Grillo 398

Capitolul 23 – Doamne și domnițe ale Țării Moldovei de la

Gheorghe Ștefan la Ștefan Petriceicu (1653 – 1673) 401

- ❖ Safta Boul și Gheorghe Ștefan (1653-1658).
Ștefana Mihailova amanta lui Gheorghe Ștefan 401
- ❖ Ecaterina și Gheorghe Ghica (1658-1660).....403

❖ Bălașa și Nedelca, Doamnele lui Constantin Șerban (1654-1661).....	403
❖ Ștefăniță Vodă (1659-1661)	404
❖ Dafina și Istrati Dabija (1661-1665)	404
❖ Anastasia și Gheorghe Duca (1665-1683)	406
❖ Iliăș Alexandru (1666 – 1668)	411
❖ Marula și Anastasia, Doamnele lui Mihalcea Hâncu (1671 – 1672)	412
❖ Maria Catargi și Ștefan Petriceicu (1672 – 1684).....	413
❖ Neamul Hâjdeu (cca.1670 – 1907) și Bogdan Petriceicu Hașdeu.....	415

Capitolul 24 – Doamne și domnițe ale Țării Românești de la

Constantin Șerban la Gheorghe Duca (1654 – 1678)..... 419

❖ Bălașa și Nedelca, Doamnele lui Constantin Șerban (1654 – 1661)	419
❖ Nedelca și Mihnea al III-lea Radu (1658 – 1659)	419
❖ Ecaterina și Gheorghe Ghica (1658 – 1660)	420
❖ Maria și Grigore I Ghica (1660 – 1673)	420
❖ Victoria și Radu Leon (1664 – 1669)	421
❖ Ilinca și Dancea, Doamnele lui Antonie din Popești (1669 – 1672)	421
❖ Maria și Grigore I Ghica (1660 – 1673)	423
❖ Anastasia și Gheorghe Duca (1665 – 1683).....	423

Capitolul 25 – „Clanul” Cantacuzinilor (1515 – 1716) 423

❖ Maria și Mihail Cantacuzino zis Șeitanoglu <fiul diavolului> (n. cca.1515 – d. 3 martie 1578)	423
❖ Ancuța și Irina Ralli, Domnele lui Andronic Cantacuzino (n. cca.1543 – d.1601), unchiul lui Mihai Viteazul.	424
❖ Urmașii lui Andronic, frații Cantacuzini	425
❖ Elina din Mărgineni și Constantin Cantacuzino, postelnicul (n.1598 – d.1663)	426
❖ Safta Buhuș și Constantin Cantacuzino, stolnicul cronicar (n.1639 – d.1716)	428

Capitolul 26 – Doamne și Domnițe din Țara Românească în timpul lui Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu și Ștefan Cantacuzino (1679 – 1716)..... 431

❖ Maria Leordeanu și Maria Rustea-Văleanu, Doamnele lui Șerban Cantacuzino (1678 – 1688).....	431
❖ Marica și Constantin Brâncoveanu (1688 – 1714)	437

- ❖ Doamna Marica Brâncoveanu (n. cca.1660 – d.1729) 441
- ❖ Fii și ficele Maricăi și a lui Constantin Brâncoveanu 443
- ❖ Păuna Greceanu și Ștefan Cantacuzino (1714 – 1716).....445
- ❖ Păuna Greceanu-Cantacuzino și fii ei, Radu și Constantin 446

Capitolul 27 – Doamne și Domnițe din Țara Moldovei de la Dumitrașcu Cantacuzino la Constantin Duca

- (1673 – 1703) 449
- ❖ Ruxandra Grillo, Anița Arhip și Dumitrașcu Cantacuzino (1673 – 1685) 449
- ❖ Zoe și Antonie Ruset (1675 – 1678) 450
- ❖ Maria Brâncoveanu și Constantin Duca (1693 – 1703) 451

Capitolul 28 – Cantemireștii (1685 – 1780) 453

- ❖ Doamnele lui Constantin Cantemir (1660-1693).....453
- ❖ Ruxandra Cantemir și Lupu Bogdan (1683 – 1711).....459
- ❖ Safta (Elisafta) și Mihail Racoviță (1691 – 1696/7).....459
- ❖ Catrina Ceaurul și Antioh Cantemir (1696 – 1726).....459
- ❖ Casandra Cantacuzino și Dimitrie Cantemir (1699 – 1713).....463
- ❖ Anastasia Ivanovna Trubețkaia și Dimitrie Cantemir (1719 – 1723) 477
- ❖ Anastasia Trubețkaia-Cantemir și conflictele ei cu urmașii lui Dimitrie Cantemir (1723 – 1755) 478
- ❖ Fii Casandrei Cantacuzino și ai lui Dimitrie Cantemir (1703 – 1780) 480
- ❖ Cele două Smaragde: (1701 – 1720), (1720 – 1761) 483
- ❖ Maria Cantemir (n.1700 – d.1757) 485

Capitolul 29 – Domnitorii fanarioți dintre anii 1703 – 1769

- din Țara Românească și Moldova și Doamnele lor.* 491
- ❖ Caracteristicile epocii fanariote 491
- ❖ Safta Cantemir și Ana Dediu Codreanu, Doamnele lui Mihail Racoviță (1703 – 1744).....495
- ❖ Cassandra, Pulcheria și Smaragda, Doamnele lui Nicolae Mavrocordat (1709 – 1730) 498
- ❖ Zamfira și Ioan Alexandru Mavrocordat (1716 – 1719).....500
- ❖ Zoița Manu și Grigore al II-lea Ghica (1726 – 1752) 501
- ❖ Smaragda și Ecaterina, Doamnele lui Constantin Mavrocordat (1730 – 1769) 503
- ❖ Maria și Sultana, Doamnele lui Ioan Nicolae Mavrocordat (1743 – 1747) 505
- ❖ Sultana Iorga și Constantin Racoviță (1749 – 1764) 506

- ❖ Smaragda Başa-Mihalopoulos și Matei Ghica (1752 – 1756) 508
- ❖ Ecaterina, Eufrosina și Ruxandra, Doamnele lui Scarlat Ghica (1757 – 1766).....509
- ❖ Maria și Smaragda, Doamnele lui Alexandru Scarlat Ghica (1766 – 1768) 510
- ❖ Theodora Ipsilanti și Ștefan Racoviță (1764 – 1765) 510
- ❖ Ralița Hrisoscolevu și Ioan Teodor Callimachi (1758 – 1761).....511
- ❖ Elena Mavrocordat și Grigore Callimachi (1761 – 1769) 511
- ❖ Ecaterina Rangavis și Grigore al III-lea Ghica (1764 – 1769).....512

Capitolul 30 – *Domnitorii fanarioți dintre anii 1770 – 1792*

- din Țara Românească și Moldova și Doamnele lor..... 515***
- ❖ Ralița Ghica și Manole Giani Ruset (1770 – 1788).....515
- ❖ Ecaterina Moruzi și Alexandru Ipsilanti (1774 – 1797).....516
- ❖ Smaragda Sulgearoglu și Constantin Moruzi (1777 – 1782) 519
- ❖ Tharsia și Nicolae Caragea (1782 – 1783) 519
- ❖ Maria Callimachi și Alexandru I Mavrocordat – Deli Bey (1782-1785).....520
- ❖ Zamfira Caragea și Alexandru al II-lea Mavrocordat – Firaris (1785-1786) 521
- ❖ Sevastița Callimachi și Mihail Suțu I (1783 – 1802).....522
- ❖ Maria Skanavi și Nicolae Mavrogheni (1786 – 1790).....523
- ❖ Zoe Ruset și Alexandru Moruzi (1792 – 1807) (I) 525
- ❖ Povestea lui Pazvante Chioru' - Osman Pazvantoğlu (n. 1758 – d. 1807) 526
- ❖ Povestea haiducului Iancu Jianu (n. 1787 – d. 1842). Doamnele Jianului, Stăncuța și Sultana.....531

Capitolul 31 – *Domnitorii fanarioți dintre anii 1792 – 1821*

- din Țara Românească și Moldova și Doamnele lor..... 541***
- ❖ Zoe Ruset și Alexandru Moruzi (1792 – 1807) (II). Pierderea Basarabiei! 541
- ❖ Elena Ghica și Alexandru Callimachi (1795 – 1799) 544
- ❖ Ruxandra Ghica și Constantin Hangerli (1797 – 1799).....545
- ❖ Smaranda Mavrogheni și Scarlat Callimachi (1806 – 1821).....547
- ❖ Rallu Callimachi și Safta Văcărescu, Doamnele lui Constantin Ipsilanti (1799 – 1806). Constantin Ipsilanti, Domn al Țării *Românești și a Moldovei!*.....548
- ❖ Eufrosina Callimachi și Alexandru Suțu.....549
- ❖ Smaragda Callimachi și Alexandru Hangerli (martie – iulie 1807) 550

- Respectiv ❖ Elena Skanavi și Ioan Caragea (1812 – 1818).....550
 ❖ Roxana Caragea și Mihail Suțu al II-lea (1819 – 1821).....552

Capitolul 32 – Iubirile lui Tudor Vladimirescu (n. 1780 – d. 1821) 553

- ❖ Tudor din Vladimiri 553
 ❖ Viața lui Tudor Vladimirescu. Elena Glogoveanu și o scrisoare furată! 554
 ❖ Viața lui Tudor Vladimirescu. Războiul ruso-turc (1806 – 1812) și Congresul de la Viena, 1814. Moartea Elenei Glogoveanu. 559
 ❖ Viața lui Tudor Vladimirescu între anii 1814 – 1821 562
 ❖ Viața și moartea lui Tudor Vladimirescu. Iubirea lui pentru Florica Jianu 569

Capitolul 33 – Doamne și domnițe ale Domnitorilor Munteni

- între anii 1821 – 1859..... 571**
 ❖ Restabilirea domniilor pământene (1821 – 1822) 571
 ❖ Maria Hangerli și Eufrosina Savescu, soțiile lui Grigore al IV-lea Ghica (1822 – 1828).....573
 ❖ Elisabeta Lanskoi von Suchtelen și Alexandru Dimitrie Ghica (1834 – 1858).....575
 ❖ Zoe Mavrocordat și Marițica Ghica, soțiile lui Gheorghe Bibescu (1842 – 1848) 579
 ❖ Elisabeta Cantacuzino și Barbu Bibescu-Știrbei (1849 – 1856) 586

Capitolul 34 – Doamne și domnițe ale Domnitorilor Moldovei

- între anii 1821 – 1859..... 589**
 ❖ Ecaterina Rosetti-Roznoveanu și Ioan Sandu Sturza (1822 – 1828) 589
 ❖ Elisabeta Rosetti și Smaranda Vogoride, soțiile lui Mihail Sturza (1834 – 1849) 590
 ❖ Elena Sturdza, Ana Catargi și Euphrosine Leroy, soțiile lui Grigore Alexandru Ghica (1849 – 1856) 595

Capitolul 35 – Doamnele lui Alexandru Ioan Cuza

- (1859 – 1866) 597**
 ❖ Originile lui Alexandru Ioan Cuza 597
 ❖ Revoluționarul și Unionistul, Alexandru Ioan Cuza 598
 ❖ Alegerea ca Domn a lui Alexandru Ioan Cuza.....601
 ❖ Alexandru Ioan Cuza și „România” 602
 ❖ Elena Cuza (n. 1825 – d. 1909) – partea I-a 609
 ❖ Madam Chipiu și „Berbantul” Cuza 611
 ❖ Cocuța Vogoride (n. 1828 – d. 1870).....613

- ❖ Elena Maria Catargiu-Obrenovici (n. 1835 - d. 1876)
  - partea I-a 614
- ❖ Elena Cuza (n. 1825 - d. 1909) - partea II-a 616
- ❖ 11 februarie 1866, abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza 617
- ❖ Elena Maria Catargiu-Obrenovici (n. 1835 - d.1876)
  - partea II-a 621
- ❖ Destin și soartă: Doamna Elena și Alexandru Ioan Cuza după „abdicare” (1866 - 1873; 1873 - 1909) 623
- ❖ România după Cuza (11 februarie - 10 mai 1866). Mișcarea separatistă de la Iași - 3 aprilie 1866.....630
- ❖ C.A. Rosetti și Mary Grant - România Revoluționară! (1840 - 1893) 634

Capitolul 36 - Doamne și Domnițe, Jupânițe și Amante ale Țărilor Imperiului Asăneștilor - Regnum Valachorum 645

- ❖ Femeile vlahe care au provocat mânia Patriarhului de la Constantinopole și a Împăratului Alexie I Comnenul 645
- ❖ Petru (n.? - 1196) și Ioan Asan (n.? - d.1197) 647
- ❖ Desislava și Ana de Cumania, soțiile lui Ioniță Caloianul (n. 1168/9 - d. 1207).....648
- ❖ Ana de Cumania și Borilă Asan (n.? - d. 1218) 650
- ❖ Ana, Anna Maria de Ungaria și Irina Comnena, soțiile lui Ioan Asan II (n. 1196 - d. 1241).....651
- ❖ Căliman I Asan, țar al Imperiului Vlaho-Bulgar între anii 1241 - 1246 655
- ❖ Anna și Mihail I Asan (1246 - 1256).....655
- ❖ Anna și Căliman II Asan (1256 - 1257).....656
- ❖ Maria și Mitu (Mitso) Asan (1257 - 1258) 656
- ❖ Dinastiile Asan - Srațimir - Șișman.....657
- ❖ Irina Paleolog și Ioan Asan III (1279 - 1280).....658
- ❖ Anna Neda, Anna Palaiologina, soțiile lui Mihail III Asan (1323 - 1330) 659
- ❖ Theodora a Valahiei și Sarah Rebecca, soțiile lui Ioan Alexandru (1331 - 1371) 663
- ❖ Ana a Valahiei și Ioan Srațimir, Țarul de Vidin (1371 - 1396).....668
- ❖ Prăbușirea Țaratului Vlaho - Bulgar (1390 - 1396) 670

Anexe:

- Lista dregătorilor în Țările Românești.....673
- Lista Domnitorilor și a domniilor în Țara Românească.....677
- Lista Domnitorilor și a domniilor în Țara Moldovei 685
- Lista Voievozilor, a Principilor și a domniilor în Transilvania.....691
- Lista Țărilor Imperiului Asăneștilor - Regnum Valachorum 697

Bibliografie.....699

Despre daci și femei sau despre femei și daci

Despre viața de familie, dar în special despre viața amoroasă a geto-dacilor avem puține informații. Primele știri despre năravurile geto-dacilor le găsim la Heraclit din Efes (n. cca. 535 î.Hr. - d. 475 î.Hr.), numit și „Obscurul” (Skoteinos): *„Fiecare se căsătorește cu trei sau patru femei. Sunt unii care au treizeci de soții. [...] Au legături trupești cu numeroase femei și se unesc cu ele pe rând.”* Peste timp, în secolul al III-lea, Solinus va adăuga despre acest obicei: *„... bărbații se fălesc cu numărul femeilor și socotesc lucru de cinste să aibă mai multe soții.”* (Culegere de fapte memorabile).

Grecii, care se considerau mult superiori triburilor băștinașe din spațiul Carpato-Balcanic (geto-daci, traci, macedonieni, sciți, ș.a.), îi considerau pe aceștia barbari, iar obiceiurile lor erau privite de multe ori prin prisma disprețului. Acest obicei va fi preluat ulterior și de romani. De asemenea, grecii nu prea făceau deosebiri între traci și geto-daci, sau macedonieni și traci, considerându-i pe toți ca parte a unui popor unic, poporul trac.

Primul care va sesiza însă deosebirile dintre popoarele Carpato-Balcanice, va fi istoricul grec Herodot (n.484-d.425. Î.e. n): *„Neamul tracilor este cel mai numeros, după cel al inzilor. Dacă ar avea un singur cârmuitor sau dacă traci s-ar înțelege între ei, el ar fi de nebiruit și cu mult mai puternic decât toate neamurile, după socotința mea. Dar acest lucru este cu neputință și niciodată nu se va înfăptui. De aceea sunt aceștia slabi. Tracii au mai multe nume, după regiuni, dar obiceiurile sunt cam aceleași la toți, afară de geți, trauși și de acei care locuiesc la nord de Crestonai.”*

Datorită acestui fapt, relatările istoricilor despre daco-geți sunt denaturate, fiindu-le atribuite obiceiuri și tradiții ale altor popoare balcanice. Herodot a cunoscut, prin sursele sale, doar populațiile geto-dacice de la sud de Dunăre, cele de la nordul fluviului rămânându-i aproape necunoscute.

Singura informație despre dacii de dincolo de Dunăre, Herodot o are despre misterioșii agatârși: *„Agatârșii sunt lipsiți de energie*

și foarte gingași. Ei poartă, cei mai mulți, podoabe de aur. Au în devălmășie nevestele, ca să fie frați cu toții și, înrudindu-se, să nu mai existe nici o pizmuire, nici vrăjmășie. Cât privește celelalte obiceiuri, se aproprie de traci.”

În general primii istorici și scriitori greci scot în evidență poligamia la geto-daci. În funcție de statutul social și puterea financiară, fiecare dac își permitea să aibă de la una până la treizeci de soții, acestea fiind cumpărate de la familiile lor. Scopul principal era procrearea unui număr cât mai mare de copii care să asigure puterea și trăinicia familiei și a clanurilor dacice în special.

Viața femeilor în cadrul familiei nu era ușoară, ele ocupându-se de creșterea copiilor, de bunul mers al gospodăriei și de cultivarea câmpurilor. „Femeia spală și servește pe bărbatul cu care a trăit. Cele mai multe, după împreunare, se culcă pe pământ”, precizează Heraclit din Pont. Herodot remarcă și el rolul femeilor, scoțând în evidență aroganța masculină a dacilor/tracilor: „În ochii lor, trândăvia trece drept cea mai mare cinste. A munci pământul e lucru cel mai de rușine, iar când trăiești de pe urma războiului și a prădăciunilor – spun ei – faci un lucru cât se poate de bun.”

Cu toate că Herodot afirma despre agatârși că trăiau în devălmășie cu nevestele altora, arăta și faptul că geto-dacii erau foarte geloși: „Își păzesc însă nevestele cu strășnicie, cumpărându-le cu mulți bani de la părinți.” Istoricul grec are însă păreri contradictorii despre libertatea vieții sexuale a tracilor și a celor înrudiți cu ei, deci nu putem fi siguri dacă era vorba și de daco-geti: „Își vând străinilor copiii, iar pe fete nu le păzesc, ci le dau voie să aibă legături trupești cu bărbații care le plac.”

Herodot, scriind despre obiceiurile de înmormântare ale dacilor/tracilor, evidențiază rolul principal al femeii în ritualul înhumării sau al incinerării celui decedat: „Când unul din ei a murit, se iscă între femeile mortului mari neînțelegeri, iar prietenii își dau toată osteneala și arată o nespusă râvnă ca să afle pe care din neveste a iubit-o mai mult cel decedat. Femeia socotită vrednică să primească cinstirea este lăudată de bărbați și de femei; apoi e înjunghiată de ruda ei cea mai apropiată. Și după aceea, trupul acesteia este înmormântat împreună cu cel al bărbatului ei. Celelalte femei socot de mare nenorocire aceasta, căci li se duce astfel o foarte mare ocară.”

Pomponius Mela (n.? – d.45, d.Hr.) aduce informații suplimentare textului lui Herodot, evidențiind tăria și curajul femeii hotărâte pentru sacrificiul suprem: „Nici femeile nu au

o fire mai slabă. Ele doresc din cale afară de mult să fie omorâte deasupra cadavrelor bărbaților morți și să fie îngropate împreună. Deoarece un bărbat are mai multe soții, pentru a dobândi această cinste, ele dau o mare luptă în fața celor care trebuie să hotărască aceasta. Ea se acordă aceleia care are moravurile și conduita cele mai bune, iar cea care învinge la această întrecere este în culmea bucuriei. Celelalte jelesc cu glas tare și își arată deznădejdea prin plânsete foarte puternice. Iar cei care vor să le liniștească aduc lângă rug arme și daruri, spunând că sunt gata să trateze sau să se lupte cu sufletul celui mort spre a ști dacă acela permite căsătoria. Dacă nu se dă o luptă și nu are loc o plată... le așteaptă pe femei peștorii.”

Acest obicei al sacrificării femeii, întâlnit și în spațiul sud-asiatic (India), va apărea ulterior și în ritualurile de incinerare ale conducătorilor vikingi (vezi descriere la sfârșit de capitol).

O mărturie directă despre poligamia geților este făcută într-o piesă de teatru (păstrată fragmentar) de către autorul grec de comedie Menandru (n.342-d.291, î.Hr.): „Așa suntem noi, tracii toți, mai ales geții. Mă mândresc că mă trag din neamul acestora din urmă: nu suntem din cale afară de cumpătați. Niciunul dintre noi nu ia o singură femeie, ci zece, unsprezece sau douăsprezece și unii chiar mai multe. Când se întâmplă să moară cineva care n-a avut decât patru sau cinci neveste, oamenii din partea locului spun: «Bietul de el n-a fost însurat, n-a cunoscut iubirea».”

Povestind despre poligamia dacilor, poetul Horațiu (n.65 î.Hr. - d.8 d.Hr) înfățișează în mod veridic sarcinile și ocupațiile femeii în gospodăria dacă:

„La ei <la geți> soția cea de a doua este blândă și ia samă
De copiii mici din casă care sunt lipsiți de mamă,
Și femeia cea cu zestre nu-i stăpână pe bărbat,
Nici și-mperechează traiul cu vreun tânăr destrămat,
Zestrea mare pentru dânsii e virtutea părintească.
Ei iubirea și credința înfrânând pofta trupească,
Căci păcatul adulterul, cu îndemnu-i orbitor
Se răscumpără cu moarte, după datinile lor.”

Remarcabil în versurile lui Horațiu este menționarea adulterului, pedepsit conform datinilor dace cu moartea.

De unde au apărut aceste datini? Știm că agatârșii trăiau în devălmășie cu nevestele altora! Mai mult ca sigur de pe timpul regelui Burebista (82 – 44 î. Hr.), care a revoluționat modul de